

Makale Gönderilme Tarihi: 06.05.2019 – Makale Kabul Tarihi: 17.05.2019

DİLÂVER CEBECİ’NİN ŞİİRLERİNDE BAYRAK

Emel HİSARCIKLILAR *

Özet

Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin temsilcileri arasında olan Dilâver Cebeci, Türkçü-Milliyetçi söylem içerisinde şiirlerini meydana getirmiştir. Şiirlerinde bireysel konuların azlığına karşın, genellikle Türk tarihi ve kültürü, tarihî kahramanlar ve kahramanlıklar, Tûran düşüncesi, bayrak, Türk devletlerinin mevcut durumları, Türk milletinin karşı karşıya olduğu problemler gibi toplumsal, kültürel ve millî çerçevede ele alınan konuları işlemiştir. Onun, Türk milletinin duyarlı ve dikkatli bir ferdi olarak işlediği konulardan biri olan bayrak; bazen milletin fetih coşkusunu ya da düşman işgaline karşı direnişini anlatırken; bazen de Türk devletlerini bir arada görme arzusunu ve Tûran düşüncesini yansıtan bir değer olarak yer almaktadır. Bayrak, kırmızı rengiyle şehitlerin vatan uğruna dökülen kanlarını hatırlatırken, mavi yani gök rengiyle Türklüğü ve milletin sonsuza dek var olacağına dair inancını ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada da Dilâver Cebeci’nin şiirlerinde bayrağı işaret eden imge ve semboller belirlenecek, ayrıca hangi konular anlatılırken bayrağın dizelerde yer aldığı ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dilâver Cebeci, şiir, bayrak.

Flag In Dilaver Cebeci's Poems

Abstract

Among the representatives of Turkish poetry in the Republican period, Dilaver Cebeci, Turkish-nationalist discourse has created poems. In spite of the scarcity of individual issues in his poetry, he has worked on issues such as Turkish history and culture, heroes and heroism, Turan thought, flag, current state of Turkish States, problems faced by the Turkish nation in the social, cultural and national context. The flag is one of the subjects of the Turkish nation as a sensitive and careful individual; sometimes it is a value that reflects the enthusiasm of the nation for conquest or resistance to hostile occupation, and sometimes the desire to see the Turkish states together and the thought of Turan. The flag reminds the blood of the martyrs in the name of the homeland with its red color and reveals the belief that the nation and the Turkishness with its blue sky color will exist forever.

In this study, images and symbols pointing to the flag will be determined in Dilaver Cebeci's poems, and it will also be revealed that the flag is included in the strings.

Keywords: Dilaver Cebeci, poetry, flag.

* Dr.Öğr.Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, emel.hisarciklilar@gop.edu.tr

Giriş: Dilaver Cebeci ve Şiir Anlayışı

Dilaver Cebeci (1943-2008) Türk edebiyatında eserlerini milliyetçi söylem içerisinde meydana getirmiş olan şairlerden biri olarak bilinmektedir. “*Dilaver Cebeci'nin ilk şiiri 1965'te Defne dergisinde çıktı. Türk Yurdu, Yöre, Türk Edebiyatı, Ortadoğu, Hergün, Yeni Düşünce, Millet, Türkiye gibi gazete ve dergilerde yayımladığı şiir ve yazılarıyla tanındı*” (Kolcu 2013: 274). Şiirlerini meydana getirirken, Türk milletini ve mensubu olduğu bu milletin millî ve manevi değerlerini, yakın ve uzak tarihini, kültürünü, hayat algısını kendisine kaynak olarak almıştır.

Onun şiirleri yalın bir Türkçeyle, halkın rahatlıkla anlayabileceği, fazladan süs ve sanata boğulmadan yazılmış bir dile sahiptir. Halk edebiyatı ve divan edebiyatı içerisinde yer alan bir takım söyleyiş şekillerinden de faydalanmıştır. Türk milletinin tarih sahnesinde yaşadığı zaferler, savaşlar, önemli tarihî şahsiyetler, Tûran düşüncesi, Türklüğün karşı karşıya olduğu problemler, esaret altındaki Türklere duyulan hüznün, bağımsızlık onun sahip olduğu ideoloji doğrultusunda işlediği konular arasındadır. Toplumdaki bazı sorunlara ya da toplum üzerinde olumsuz etkileri olduğunu düşündüğü konulara karşı eleştirel bir tavır takınmayı da ihmal etmemiştir. “*Tarihimize, İslâm'a, Türk'ün büyük macerasına, millî sanat, düşünce ve geleneklerimize aykırı, 'devrimci, Batı'cı, çağdaş vs.' gibi sıfatlarla anılan yıkıcı akımlara karşı Cebeci, birçok şiirinde, isyan edici, aşağılayıcı hicivler yöneltmiştir*” (Kabaklı 2008: 376). Onun şiirlerinde milletin varlığına ve kültürüne ait değerler, Türk-İslam düşüncesi etrafında şekillenerek vücut bulmuştur. Millî olmayı sanatının temel hareket noktası saymıştır. “*Dilaver Cebeci'ye göre milli şair, kendi cemiyetinin değer yargılarına göre, o cemiyetin mümessili olabilecek tarzda eserler veren kimsedir. Milli şiir de şairin mensup olduğu milletin kültür özelliklerini taşıyan şiirdir*” (Ülker 2015: 32).

Cebeci'nin şiirlerinde Türk tarihi büyük öneme sahiptir. O, şiirlerinde kimi zaman tarihî hadiselerle göndermeler yaparken, kimi zaman da dış tehditlere karşı uyanık olunması yönünde millete çağrıda bulunurken tarihten örnekler vermiştir. Bu manzumelerde Cebeci'nin, adeta çağdaş bir Bilge Kağan gibi, millete yönelik, düşmana ve özellikle de dost görünen düşmana karşı ikazları işitilir. “*Tarih bilinci, şiirlerinin dünyasından okuyucunun belleğine doğru sirkülasyon halindedir. Kolektif bilinçdışından seçtiği imgelerle mito-poetik bir Türk evrenini oluşturmaya çalışır*” (Korkmaz ve Özcan 2004: 290). Türk tarihine ve kültürüne ait konulara şiirlerinde sıklıkla yer vermiştir. “*Kültürel yozlaşma, kültürün sıcaklığını yitirmesi, nesilden nesile değer aktarımının kesintiye uğraması gibi itirazlar estetik duyarlılık ihmal edilmeden şiire taşınmıştır*” (Ülker 2015: 54).

Meydana getirdiği bu edebî metinlerde hem şekil hem de içerik bağlamında Türk şiir geleneğinden de istifade ederek, bir milletin mazisine uzak kalmamasının ve istikbalini geçmişin temelleri üzerine kurmasının, yani geçmişini unutmuyarak, ama çağdaş gelişmelerden de uzak kalmayarak hareket etmesi gereğinin vurgusunu yapmıştır. Düşmanlara karşı her zaman uyanık olunmasını öğütlemiş, Türk milletinin geçmiş zamanlarda bu bakımdan başına gelenlerden ders alması gerektiğini belirtmiştir. Bu manzumeleri Türk edebiyatı geleneği üzerinde temellendirdiği gibi, dile getirmek istediği duygu ve düşünceleri modern bir söylemle de birleştirerek gelenekle modern şiiri aynı dizelerde buluşturmayı başaran şairler arasında yer almaktadır.

Dilâver Cebeci şiirlerinde, sahip olduğu fikirleri bir takım sembollerden de istifade ederek dile getirmiştir. Bu yönde düşünüldüğünde onun şiirlerinde belirgin bir şekilde yer alan sembollerden ve değerlerden biri bayraktır. Hüseyin Nihal Atsız, bayrak gibi millî semboller hakkında şunları söylemektedir: “*MİLLET halinde yaşamının şartlarından biri de millî*

sembollere saygı göstermektir. İnsan, medenileştiği oranda hürriyetlerinden bir bölümünü fedaya ve bazı kaidelere saygı göstermeye mecburdur” (Atsız 2012: 64). Bu yüzden dilimiz Türkçe gibi, millî marşımız İstiklal Marşı gibi bağımsızlığımızın sembolü olan Türk bayrağı da saygı duyulması gereken millî bir sembol olarak nitelendirilmektedir.

Cebeci'nin şiirlerinde bayrak, bazen rengi itibariyle, bazen de içerisindeki ay ve yıldızla, bazen de sadece rengini anımsatan bir takım sembollerle ifade edilmiştir. Ayrıca bayrak, Türk milletinin esaret altında yaşamaya uygun olmayan tabiatına, bağımsızlığa düşkün yaratılışına, bulunduğu toprakları Türklere vatan yapan sayısız şehide ve tüm dünyadaki Türkleri bir arada görme arzusuna gönderme yapmak için de seçilmiş millî bir değer olarak da Cebeci'nin şiirlerinde mühim bir yere sahiptir.

1.Fetih ve Bayrak

Dilaver Cebeci, işgal değil, fetih anlayışına sahip olan Türk milletinin bu özelliğini şu şekilde belirtir: “*Türk'ün karakterinde taassub yoktur. Fetih, Türkün ruh haletini en güzel ifade eden kelimelerden birisidir. Türkün derûnuna vakıf olmak isteyen fetih kelimesinin mânâ derinliklerine inmelidir*” (Cebeci 2009a: 32). Dünya üzerinde işgal değil, fetih anlayışı doğrultusunda yürüyen milletinin bu özelliğini, her zaman açık bir şekilde bayrak kelimesiyle olmasa da, ay-yıldız sembolleriyle de ortaya koyar: “*Yürüdü kaleye Türkmen erleri;/ AY-YILDIZ mühürlü iller yürüdü.../ Altay'dan esip de Tuna'ya varan,/ Oğuz Han töreli yeller yürüdü*” (Cebeci 2009b: 157). *Akın* adlı şiirinde ay-yıldız ifadesiyle Türk bayrağı kastedilmekte ve şiirde bayrak, Türklerin fetih coşkusunu anlatmak için kullanılmaktadır. Ayrıca bayrağa ay-yıldızın yanı sıra, mühür kelimesiyle de işaret edilerek, bu sembolün millet için kalıcı, vazgeçilmez ve sahip çıkılması, korunması gereken bir değer olduğu da vurgulanmaktadır.

Mühür kelimesinin *bayrak* anlamında kullanıldığı bir başka şiir olan *Horyatlar* adlı metinde de *mühür*, yani bayrak; Türk milletinin savaşçı bir millet olduğunu ve bu düşünce doğrultusundaki korkusuzluğunu anlatmaktadır: “*Mühürler mühürler/ Ay-yıldızlı mühürler./ Cenge girse Türkoğlu,/ Kıt'alan mühürler*” (Cebeci 2009b: 119). Türk milletini *Türkoğlu* ifadesi ile tanımlayan şair, her daim milletin gönlünde olan ay-yıldızlı bayrağın, savaşa giderken de yanlarında olacağını söyleyerek, bu milletin gücünü, cesaretini ondan aldığını kastetmektedir.

Şairin *Fetih Güzellemesi* adlı şiirinde bayrak, Türklerin fetih anlayışını temsil etmesinin yanı sıra; *sancak* ve *ay* kelimeleriyle ifade edilmektedir: “*Er gönlüne has olan/ Uğraş vakti kös olan,/ Sancaklarda süs olan,/ Ayları ne güzeldir*” (Cebeci 2009b: 85) Şair bu dizelerde sancağıyla ve ay-yıldızlı bayrağıyla Türk ordusunu anlatmaktadır. Bu ordunun sancaktaki bayrağını, oradaki askerlerin süsleri olarak görmektedir.

2.Düşmanla Mücadele ve Bayrak

Bayrak, Cebeci'nin şiirlerinde, milletin kendisine ait olan ama şimdi düşman işgalinde olan topraklarını yabancıların elinden kurtarmasının ve yeniden milletinin bir değeri haline getirmesinin sembolü olarak da yer almaktadır. *Akın* adlı şiirde Türklerin korkusuzca Maraş kalesine yürümleri ve kaleyi fethederek düşman bayrağını gönderden indirip, yerine Türk bayrağını dikmeleri anlatılmıştır: “*Frenk bayrağını aldı gönderden,/ Turmandı, AY-YILDIZ'ı taktı yüceye.../ Göğün güzelliği geldi üstüne,/ Gök, işte şimdi göktü*” (Cebeci 2009b: 158). Bu dizelerde, bayrağın üzerindeki ay-yıldız, gökyüzüne ait bir parça olarak düşünülerek bayrak, göğe asıl güzelliğini veren, o olmayınca gökyüzünden de bir şeylerin eksik olduğunu farz eden

bir anlayışla dile getirilmiştir. Kale fethedilmiş ve Frenk bayrağı yerine Türk bayrağı asılmıştır. Millet kendine ait olanı geri almıştır.

Şair, *Yirminci Zırhlı Tuğay Marşı* adlı şiirinde bayrağı yine *mühürle* ifade etmekte ve düşmanları *seller* şeklinde nitelendirmektedir: “*Selleri dizginleyen, rüzgârlara yol soran,/ Ay-yıldızlı mühürü âsî dağlara vuran./ Gökler gibi gürleyen, sûr deviren, saf yaran*” (Cebeci 2009b: 26) Buna göre Türk askeri seller şeklinde nitelendirilen düşmanın önünü adeta bir set gibi kapamıştır. Dizelerde, bayrak için kanını, canını veren Türk askerinin gücü, fedakârlığı, cesareti, azmi anlatılmaktadır.

İşgal altında bulunan Türk illeri varken, Türk milletinin diğer fertlerinin rahat olmaması gerektiğine de vurgu yapan Cebeci, bu durumu şöyle ifade eder: “*Tanrı kabul etmez namazı bilin,/ Dururken kalede bayrağı elin*” (Cebeci 2009b: 156). Türk’e ait olan bir toprakta düşmanın, kâfirin bayrağının dalgalanmasının hiçbir Türk’ün içine sindiremeyeceği bir durum olduğunu ve olması gerektiğini belirten şair, böyle hissetmeyenlerin ibadetlerinin de anlamını yitireceğini düşünmektedir. 1919 yılında Maraş’ta kaleye Fransız bayrağının asılması olayına gönderme yaptığı *Bayrak Olayı* adlı şiirin son bölümünde “*Bayrağı dikmezsek eski yerine,/ Tanrı çıkarmasın bizi yarına*”(Cebeci 2009b: 157) dizeleriyle, bu işgale karşı koyan ve bu uğurda şehit olmaya hazır olan milletin azmine işaret etmektedir.

3.Sonsuzluk ve Bayrak

Şairin birçok şiirinde bayrakla göğün maviliği arasında ilişki kurarak, bayrağa sonsuzluk özelliği de kattığı görülmektedir. Türk bayrağının bundan sonra o topraklarda sonsuza dek dalgalanacağını işaret etmek için de bu ifade şekli kullanılmıştır. Türklerin hayat algısını da yansıtan ifadeye göre Türkler ancak kendi bayrağının dalgalandığı toprakları vatan olarak kabul edebilmekte ve bu millet için gök de ancak Türk bayrağıyla birlikte anlam kazanabilmektedir: “*Frenk bayrağını aldı gönderden,/ Tirmandı, AY-YILDIZ’ı taktı yüceye.../ Göğün güzelliği geldi üstüne,/ Gök, işte şimdi göktü*” (Cebeci 2009b: 158). Düşman işgaline karşı mücadele edilip de kale yeniden ele geçirildikten sonra bayrağın yeniden ait olduğu yerde göndere çekilmesi anlatılmaktadır. Bundan sonra da bayrak gökyüzüyle birlikte özdeşleştirilmekte, onun gökyüzü kadar yüce ve güzel olduğu kastedilmektedir.

Bilge Kağan’ın, Türklüğü ebedilikle nitelendirdiği sözlerinde, Türklük ve sonsuzluk düşüncesinin bir arada anlamlandırıldığı görülmektedir: “*Türk, Oğuz beyleri, milleti, işitin: Üstte gök basmasa, alta yer delinmese, Türk milleti ilini töreni kim boza bilecekti*” (Ergin 2011: 17)? Buna göre Türk milleti ancak gök çöküp, yer delindiği; dünyanın sonu geldiği vakit yok olabilecektir. Yani bu milleti başka bir milletin yok etmeye gücü yetmeyecek, Türk milleti sonsuza dek var olmaya devam edecektir. Dilaver Cebeci de göğe ait unsurları şiirlerinde sıklıkla kullanmasının yanı sıra, gökyüzünün Türk bayrağıyla anlam kazandığı fikrini dile getirerek, milleti temsil eden bayrak aracılığıyla, aslında milletin kendi varlığının göğü yani dünyayı anlamlı kıldığını söylemektedir. Buna ek olarak da göğün sonsuzluk özelliğini Bilge Kağan gibi, Türk milletine atfetmekte, dünya üzerindeki gökyüzünde Türk bayrağının her zaman dalgalanması temennisinde bulunmaktadır.

4.Tutsaklığa Duyulan Hüzün ve Bayrak

Dilâver Cebeci, dünya üzerinde yaşamakta olan ancak özgürlükleri bazı ülkeler tarafından baskılanmış bulunan, toprakları işgal edilen, bağımsızlığını yeniden elde etmenin ve var olabilmenin mücadelesini veren Türkleri, onların acılarını ve onlar için kendisinin duyduğu ıstırapı şiirlerinde bu milletin fertlerinin hasretini duyduğu bayrakla dile getirmiştir. *Mavinin*

Türküsü adlı şiirinde, başka devletlerin tutsaklığı altında yaşayan Türklerin ıstırapıyla hüznülenen şair, bunu da gök rengi olan mavi ve kan rengi olan kırmızıyla ifade etmektedir: “*Tutsak kızların avuçlarına yağıyorum her güz,/ Bir Kafkas’dayım, bir Çin’deyim./ Gök bıçaklar sapladım karanlığın karnına,/ Sürüsü yitmiş çobanların düşündeyim*” (Cebeci 2009b: 134). Şair, Kafkasya’da ve Çin’de eziyet gören, esaret altında yaşatılan, hakları gasp edilen Ahıska ve Doğu Türkistan Türklerinin bu durumuna duyduğu hüznü dile getirdiği dizelerde; bedenlen olmasa da gönlüyle ve düşüncelerle her daim onlarla olduğunu ifade etmektedir.

Bu dizelerde geçen *gök bıçak* ifadesi şairin düşünde, Türklerin etrafını saran ve onların bir araya gelmelerine engel olan karanlığı yani düşman güçlerini parçalamak için dayandığı birlik inancını temsil etmektedir. *Gök bıçak* aynı zamanda Cebeci’nin başka şiirlerinde ve hikâyelerinde de üzerinde durduğu *gök mavi* rengini hatırlatmaktadır. Bu renk onun için milletin bağımsızlık mücadelesinin sembolüdür ve geleceğe dair ümitlerini, bu ümitlerin hiçbir zaman kaybolmayacağını sembolize etmektedir.

Bazı dizelerde ise bayrak, sadece yıldız sembolüyle bile tutsaklıktan kurtulmaya yönelik arzuları hissettirmektedir: “*Ayaklarında ince gümüş zincirlerle,/ Üstümüzde tutsak ve sessiz dursun yıldızlar./ Ey düşlerimi kurşunlayan beyaz ışık,/ Düşüncem sana kadar*” (Cebeci 2009b: 141). Ayaklardaki gümüş zincir, tutsak halde ve vatansız bırakılmış Türkleri anlatırken, gökteki yıldızların da tutsak olması, bunları bilen şairin mahzun halini, ayrıca da o insanlarla birlikte, bayrağın tutsaklığını göstermektedir. Düşleri kurşunlayan beyaz ışık ise Çin gibi, Rusya gibi bu durumun müsebbibi olan milletlerdir.

5. Birlik Arzusu ve Tûran Düşüncesi:

Türkçülük ideolojisinin temsilcisi Ziya Gökalp; Tûran düşüncesini *Türkçülüğün Esasları* adlı kitabında şöyle tanımlamıştır: “*‘Tûran’ sözcüğünü, bütün Türk kollarını içine alan büyük Türkistan için kullanmamız gerekir*” (2004: 54) Tûran’ın Türkçülüğün uzak ülküsü olduğunu belirten Gökalp, Türkistan adıyla Türk ülkesini kastettiğini de bu eserinde belirtir.

Tûran düşüncesi Hüseyin Nihal Atsız tarafından şöyle anlatılmaktadır: “*‘Turancılık’ deyince Türkiye’de anlaşılan şey, tarihî mirasları da dâhil olduğu halde bütün Türkler’i tek devlet halinde birleştirmek ülküsüdür ve her ülkü gibi nesillere bakan, kan ve can vergisi isteyen, gönüllere heyecan katan bir inançtır*” (Atsız 2012: 15). Atsız, dünyadaki Türkleri bir araya getirmek anlamındaki bu idealin, kendiliğinden gerçekleşmeyeceğini, bu uğurda bazı bedeller ödeneceğini belirtmektedir.

Dilâver Cebeci’nin şiirlerinde bayrak, dünyadaki Türklerin bir arada ve birlik olma arzusunu yansıttığı gibi, tüm Türklerin bir bayrak altında toplanması demek olan Tûran ideali içerisinde de değerlendirilebilir. “*Şairin Türk milletini, aynı vatan topraklarında, aynı bayrak altında, bağımsız bir şekilde, bir arada ve birlik içinde yaşamaya çağrısı birçok şiirinde kendini gösterir*” (Bulut 2009: 79).

Mavinin Türküsü adlı şiirin son bölümünde bayrakla, dünya üzerinde tutsaklık yaşayan Türkleri kurtarmak ve bir araya getirmek amacıyla, milletin harekete geçmeye hazır olduğu şöyle ifade edilmiştir: “*İçim içime sığmıyor, maytaplardan deliyim;/ Bir bayrak dalgalansa yüceden; ‘Hadi’ dese birisi./ Peşindeyim, vallahi peşindeyim*” (Cebeci 2009b: 134) Buna göre, milletin içinde, onlara önderlik edecek, onları harekete geçirecek birinin bulunmasıyla, hepsinin esaret içinde bulunan soydaşlarını kurtarmak için yürüyeceklerini, bunun için içlerinin hep heyecan içinde olduğunu belirtilmektedir. *Bir bayrak dalgalansa yüceden* ifadesi, bayrağın bu fikre öncülük eden sembollerden biri olarak kullanıldığını göstermektedir. Buna göre Türkler

arasından bir önder çıkacak ve tüm milleti bir araya getirmek için bayrakla birlikte onları harekete geçilecektir.

Tûran düşüncesini gök rengi, yani maviyle birleştiren şair, *Buyruk* adlı şiirinde Türk birliğinin kurulmasına yönelik arzusunu şöyle dile getirmiştir: “*Ay tümlensin gecelere şan gelsin./ Gövdelerden ıgıl ıgıl kan gelsin./ Biz ölelim GÖK TURAN’a can gelsin./ Düğünler, şölenler, toylar konuşsun*” (Cebeci 2009b: 115). Tûran’ın gerçekleşmesi uğruna kanlarını dökmeye, canlarını vermeye hazır olduklarını söyleyen şair; bu idealleri gerçekleştikten sonra ölecek olsalar bile, bu ihtimale hazır olduklarını belirtmekte, Türk milletinin asıl bayramının, düğününün de Tûran’ın kurulduğu gün olacağını söylemektedir. Buradaki *Gök Turan* ifadesi, şairin ve Türkçü-Milliyetçi düşüncenin idealini anlatmasının yanı sıra, bu düşünceyi temsil eden gök rengi bayrağı da işaret etmektedir.

Türklerin Tûran düşüncesine değinen şair, bu düşüncenin önündeki engellerden biri olarak da bu milletin fertlerinin birbirine küsmelerini ya da birbirlerinden habersiz olmalarını göstermektedir: “*Gögümüzden mavi rengi çaldılar./ Tanrıdağ’da tuğumuzu yoldular./ Yurdumuzu bölük bölük böldüler./ Türk’ün Türk’e küseceği çağ mıdır*” (Cebeci 2009b: 123) ? Şairin *Birlik Çağrısı* adlı şiirinden alınmış olan bu dizeler, gökteki mavi renkle Tûran’ın sembolü olan gök bayrağı anlatmasının yanı sıra, birbirinden ayrı düştükten sonra Türk milletinin artık gökyüzünü göremediğini, yani mutluluğun ne olduğunu unuttuğunu anlatmaktadır. *Tuğ’un* da bayrağın başka bir ifade şekli olduğu düşünüldüğünde, *tuğun Tanrıdağ’da yolunması*, düşmanın saldırıları sonucunda vatanın da birliğin de kaybedilmesi anlamındadır. Şair, Türklerin birbirine küstürülmesi ve her birine farklı isimler verilerek birbirlerinden ayrı düşürülmelerinin, önlerindeki en büyük engel olduğunu belirtmektedir.

6.Bağımsızlık ve Bayrak:

Bir milletin bağımsızlığının sembolü olan bayrak; hürlüğü, esarete boyun eğmemeyi, egemenliği anlatırken de Cebeci’nin dizelerine yansımaktadır. Şair, *Ne Mutlu Türküm Diyene* adlı şiirinde yine bayrağa ay-yıldız ifadesiyle işaret ederek, Türk milleti için çarpan yüreğinden taşan duygularını şu şekilde dile getirmektedir: “*Hür insanlar ülkesinde/ Kulağı ezan sesinde/ Ay-yıldızın gölgesinde/ Nöbet tutup baş eğene/ ‘Ne mutlu Türküm diyene’*” (Cebeci 2009b: 56) Şair bu şiirinde milletini selamlamakta ve bu hareket esnasında da milleti için kutsal olan değerleri sıralamaktadır. Milletinin hür olması, minarelerden ezan sesinin duyulması ve gönderde ay-yıldızlı bayrağın dalgalanması sahip olunan değerlerin başında gelmektedir. *Hür insanlarla* Türk milletini, *ezan sesiyle* Türk-İslam ülküsünü, *ay-yıldızla* Türk bayrağını, *nöbetle* Türk askerini kasteden şair, saydığı bu değerleri milletin bağımsızlığının unsurları olarak görmektedir.

7.Şehitlik ve Bayrak:

Ülkenin bağımsızlığını korumak için can verenlerin, şehitlerin anlatıldığı şiirlerinde de bayrak, uğruna ölünen bir değer olmasının yanı sıra, uğruna öldüğü için bayrak olduğu şeklinde bir düşünceyle yer alır. Vatan uğruna dökülen kanın, verilen canın kutsallığını ve vatanın bekâsı için önemini ortaya koymuş, bu husustaki düşüncelerini şöyle ifade etmiştir: “*Tarihinin her döneminde vatan için ölmesini çok iyi bilen Türk’ler bundan böyle yüksek bir vatan ahlakı içinde yaşamasını sürdürecektir. Gerekli zaman atalarının yaptığı gibi canını seve seve vatani için verecektir*” (Cebeci 2017: 53).

Cebeci’nin *Bayram Ağıtı* adlı şiirinde şairin, kırmızı renginden dolayı bayrağı bir güle benzettiği görülür: “*Her taşta bir bayrak açmış gül gibi,/ Tarih hayâlimden geçti yel gibi,/ Hiç*

durmadan kan dökmüşüm göl gibi;/ Başımı önüme yıktım ağladım” (Cebeci 2009b: 21). Bir bayram sabahı Edirnekapı Şehitliği’ne giden şairin, vatanı uğruna can vermiş olan askerlerin mezar taşlarını ve bu taşlardaki bayrakları gördükçe gözünden yaşlar dökülmektedir. Açılmış kırmızı güllere benzettiği bu bayrakları görmek, onun zihninde, tarih boyunca milletinden dökülen kanların bir araya getirildiğinde, bir göl kadar olacağını düşündürmektedir. Türk milleti tarih boyunca hep mücadele etmiş, atalarının kanları vatan ve bayrak uğruna dökülmüştür.

Şehitlik konusunda yazdığı *Şehidin Elleri Övgü* adlı şiirde, şehidin canını bayrak için vermesi *hilal* ve *yıldız* ifadeleriyle anlatılmaktadır: “*Kıbleli bir rüzgârla gelip doldun içime./ Yeşillerin en güzeline pervaneydi ellerin./ Birşeyler getirsin diye o pırıl pırıl sabahlar./ Tuttun da gecelere uzandın sessiz.../ Şimdi, hilâllerde, yıldızlarda ellerin*” (Cebeci 2009b: 136). Burada ellerin yeşillere uzanması, İslam’a göre şehit oluşu anlatırken; o ellerin artık hilallerde ve yıldızlarda olması ise ruhun göğe yükselmesini ve yerinin artık gökyüzü kadar yüksekler olmasının yanında, ay-yıldızlı bayrak uğruna can verildiğini de işaret etmektedir.

Sonuç

Dilâver Cebeci’nin şiirleri incelendiğinde, bağımsızlığı, vatanı, milleti anlatırken kullanılan ifadelerden birinin bayrak olduğu görülmüştür. Bayrak bazen bu ifade şekliyle kullanılırken; bazen de ay-yıldız, hilal, mühür, Tûran kelimeleriyle anlatılmıştır. Kırmızı renkli Türk bayrağı rengini şehitlerin kanından aldığı gibi, mavi olan Tûran bayrağı da gökyüzünün sonsuzluğuyla, büyüklüğüyle özdeşleştirilmiştir.

Cebeci, bayrağı, Türk milletinin tarih bilincini canlı tutmak ve milletin fertlerindeki kolektif şuuru harekete geçirmek için olduğu kadar; Türkçü-Milliyetçi ideolojinin de etkisiyle bu bağlamdaki duygu ve düşüncelerini dile getirmek için de kullanmıştır. Fetih anlayışı, düşman işgaline boyun eğmeme, tutsaklığa karşı tavır ortaya koyma, bağımsızlık, şehitlik, sonsuza kadar Türk milletinin bağımsız bir şekilde ayakta olacağına dair inanç; onun şiirlerinde bayrak sembolü vasıtasıyla işlenmiştir.

Bayrağı, Türk milletinin sonuna kadar koruyacağı, sahip çıkacağı millî bir değer olarak gören şair; onu, ataların emaneti olarak nitelendirmekte; ona, dil, din ve namus kadar büyük bir anlam yüklemektedir.

Kaynakça

- Atsız, Hüseyin Nihal. (2012). Turancılık, Millî Değerler ve Gençlik (Makaleler-1). (3.b.). Ötüken Neşriyat: İstanbul.
- Bulut, Yıldray. (2009). Dilâver Cebeci Hayatı Sanatı ve Eserleri. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Cebeci, Dilâver. (2009a). Türk'e Dair. Bilgeoğuz Yayınları: İstanbul.
- Cebeci, Dilâver. (2009b). Bütün Şiirleri. Bilgeoğuz Yayınları: İstanbul.
- Cebeci, Dilâver. (2017). Farklı Yönleriyle Türkler. Panama Yayıncılık: Ankara.
- Ergin, Muharrem. (2011). Orhun Abideleri – İnceleme. (45.b.). Boğaziçi Yayınları: İstanbul.
- Gökalp, Ziya. (2004). Türkçülüğün Esasları. Bordo Siyah Klasik Yayınlar: İstanbul.
- Kabaklı, Ahmet. (2008). Türk Edebiyatı IV. Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları: İstanbul.
- Kolcu, Ali İhsan. (2013). Cumhuriyet Edebiyatı I Şiir. (3.b.). Salkımsöğüt Yayınları: Erzurum.
- Korkmaz, Ramazan ve Özcan, Tarık. (2004). "Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri". Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000. (Ed. Ramazan Korkmaz). Grafiker Yayıncılık: Ankara. ss. 215-309.
- Ülker, Talat. (2015). Dilaver Cebeci Hayatı-Sanatı-Eserleri. Bilgeoğuz Yayınları: İstanbul.